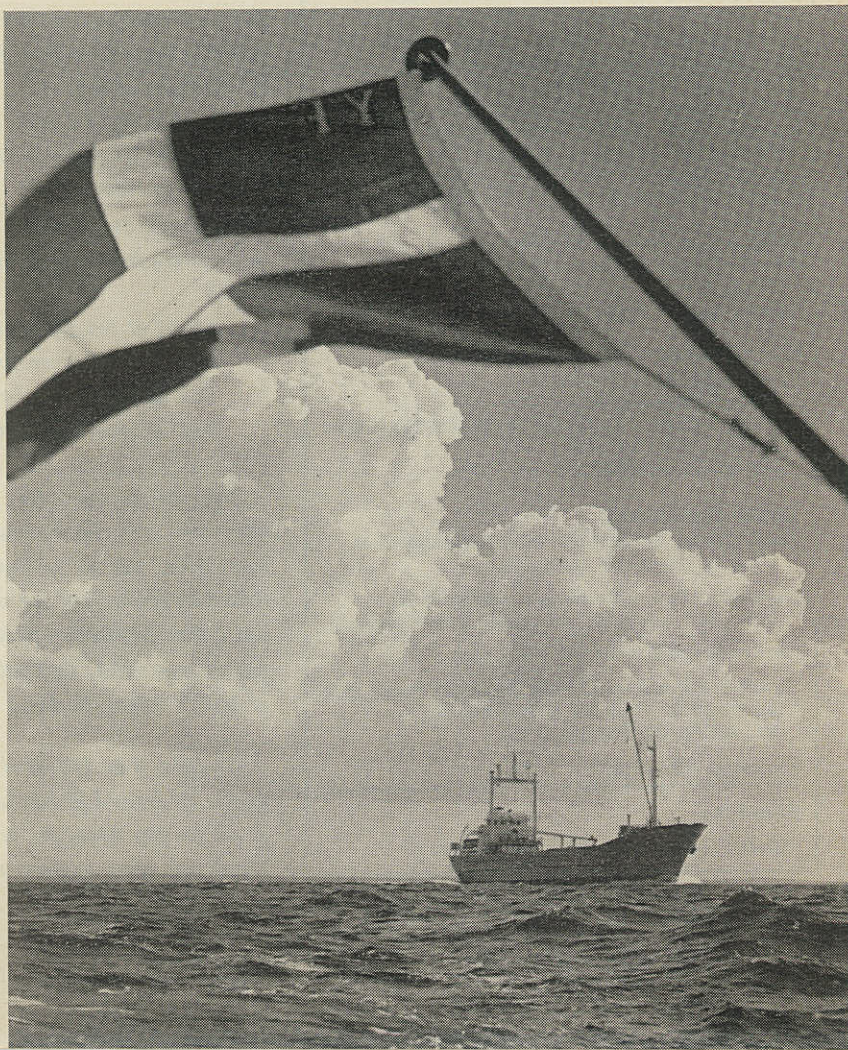

UNDER DANNEBROG

ORGAN FOR
SØVÆRN OG SØFART

4

MARINEFORENINGEN

Æresformand Hans Majestæt Kong Frederik d. IX. Foreningens formål er at styrke nationens interesse for søværnet og søfarten ved at samle danske mænd til fælles arbejde for denne sag samt at vedligeholde forbindelsen og kammeratskabsfølelsen mellem mænd, der har gjort tjeneste eller er tjenstgørende i søværnet.

Hovedbestyrelse:

Formand: Kommandørkaptajn K. Hertz, København.

Næstformand: Underdirektør Svend Worm-Petersen, København.

Landssekretær: Assistent Kurt Flatau, København.

Hovedkasserer: Orlogskaptajn S. Thorlund Nielsen, København.

Boghandler O. Reumert, København, Distr. I.

Cyklesmed F. Andreasen, Hillerød, Distr. II.

Premierløjtnant E. Thaarup, Slagelse, Distr. III.

Elmontør Bent Hansen, Haslev, Distr. IV.

Kaptajn C. Thomsen, Rønne, Distr. V.

Forretningsfører E. Semberg, Nakskov, Distr. VI.

Ingeniør E. D. Fylling, Odense, Distr. VII.

Fabrikant M. Burchardt, Kolding, Distr. VIII.

Direktør Knud Schröder, Esbjerg, Distr. IX.

Omsorgskonsulent P. Schytte Hansen, Randers, Distr. X.

Fiskeskipper Jens Knak, Lemvig, Distr. XI.

Forvalter Georg Petersen, Frederikshavn, Distr. XII.

Bagermester A. Echvald, Godthåb, Distr. XIII.

Hovedkontor:

Marineforeningen, Bredgade 29,

1260 København K.

Ekspeditionstid daglig kl. 10-13. Lørdag lukket.

Telefon (01) 15 28 86.

Postkonto nr. 1608.

Under Dannebrog:

Medlemsblad for Marineforeningen, udgivet af

Dyva & Jeppesens forlag A/S.

Redaktion: Marineforeningen, Bredgade 29,

1260 København K. (se under hovedkontoret).

Ansvarshavende redaktør: Kaj Lund.

Annonceekspedition: Dyva & Jeppesens forlag A/S,

Grønnegade 33, 1107 København K.,

tlf. MI *4180. Postgiro 920.

Trykning: Thejls A/S.

Forsiden:

»Under Dannebrog«. Foto Kaj Lund.

Kims testamente

Ved årets jubilæumstævne den 29. august holdt orlogspræst Knud Hansen en andagt i forbindelse med nedlæggelsen af en krans ved mindesmærket for Søværnets personel, der faldt i 1940-45. Han udtalte bl.a.:

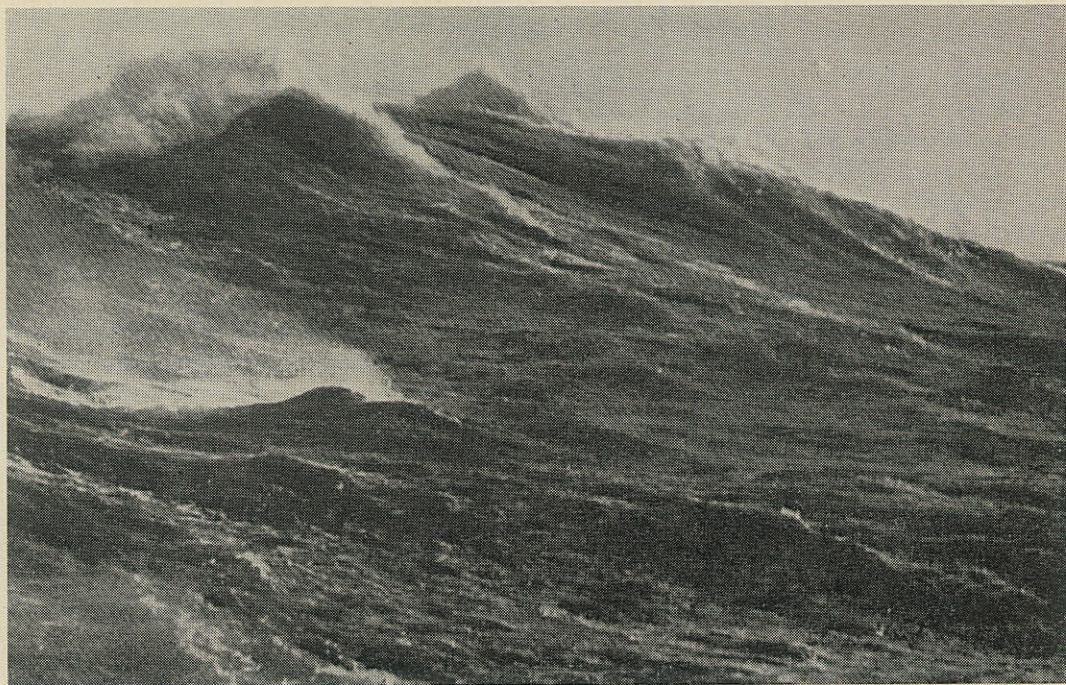
»Jeg var en stor dreng i besættelsestiden og blev uundgåeligt draget med ind i min families interesse for modstandsbevægelsen. Med den dybeste smerte fulgte vi tabene. De faldne var faldet, for at vi kunne leve. Det vidste vi.

Året efter befrielsen blev jeg konfirmeret. Modtog mange gaver. Blandt dem var Kim's Breve. Den unge sømand, der satte sit land højere end sit eget liv. Disse uforglemmelige breve. Det sidste, han skrev til sin elskede inden henrettelsen, vil blive stående i dansk litteratur. I det eksemplar, jeg fik, stod der i lykønskningen et digt af C. Hostrup. Digtet indeholder det, jeg vil sige til Dem i dag. Et lille digt; et let digt, fordi det er umiddelbart forståeligt og klart i sin formulering. Et svært digt, fordi det rummer så megen visdom, at man aldrig kan trænge til bunds i det.

*»Ved at tro på livet erfares det,
ved at elske livet forklares det,
ved at vove livet forsvarer det,
ved at give livet bevares det.*

Det, der erfares; det, der forklares; det, der forsvarer; det, der bevares. Det er det uudsigelige! Det, der er så dyrebart, at der egentlig ikke kan findes ord for det. Og dog, det kunne der i den bestemte situation. Det var dengang for os vort land. Et land i nød, et land i sorg, et land i angst. Et besat land.

Vi lever i et frit land. Det er ikke en selvfølge. Vi lever i et frit land, fordi nogle valgte at dø for det. Dem vil vi mindes i dag. Det var Deres og mine kammerater.«

Et blæsevejr for 50 år siden

AF KAJ LUND

Teknikken fostrer det ene vidunder efter det andet. Menneskene vinder sejr på sejr over naturkræfterne, som vi føler os forpligtede til at tøjle og underlægge trykknapsystemer. Vort store, lysende mål er gennemført tryghed for det enkelte individ såvel som for gruppen i alle led af tilværelsen.

Nu og da får vi en påmindelse om, at den attråværdige frihed for frygt aldrig vil blive nået til fuldkommenhed. Vi kan gøre skibene stærkere, vi kan bygge digerne højere, vi kan forbedre sikkerhedstjenesten til lands og til søs. Vorherre har dog altid overraskelser i baghånden og reserver af naturkræfter, der kan sættes ind, når mennesket trænger til en påmindelse om sin lidenhed.

Ved Danmarks kyster kan man altid finde dystre eftermæler af sådanne lektioner. Et af dem er de rustne bundstokke af et skib, der

engang var verdens største tremastede fuldriger, DITTON, bygget 1890 i Milford Haven til R. W. Layland i Liverpool. Den var norsk og hed BRAGDØ, da den på sin sidste rejse pløjede gennem revlerne ud for Harboøre og stod fast for godt.

Efteråret 1921 havde været normalt, men i slutningen af oktober jog en pludselig storm ned over det mellemste Skandinavien med en fart af 30 meter i sekundet.

Tagsten fløj folk om ørerne over hele Danmark, telefonpæle blev revet om, højspændingskabler blæste ned, skorstenene styrtede sammen, og vejrmøller løb løbsk og brændte. Herning rapporterede snestorm og Struer en væltet mur i Socialdemokratens bygning.

Den orkanagtige storm, der kom fra nord og nordøst, piskede havet op og pressede vandet med sig. Ringkøbing Fjord blev delvis tørlagt i

6 timer. Til gengæld stod gader under vand i Horsens. I Odder blev flere kvaser sat helt op på molerne, og Ballens nye havn blev ødelagt.

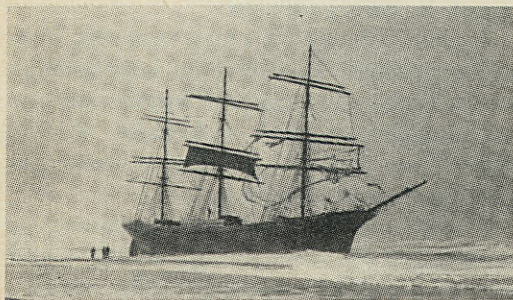
Løsrevet tang fyldte fiskernes garn, der gik i drift og tog pælene med. En halv snes mindre skibe, skonnerter, galeaser og fiskekuttere strandede forskellige steder ved Danmarks kyster, og Det Forenede Dampskibsselskabs ULV-SUND sank med mand og mus ved Sjællands Odde. Stormen tog tre skonnerter og deres besætninger i Østersøen og en lodsskonnerter med ti mand i Nordsøen.

Fuldriggeren BRAGDØ havde redet blæsevejret af for små sejl i Sct. George Kanalen. Den var afsejlet fra Liverpool 21. oktober og skulle hjem til Kristianssand for oplægning. Den følgende uge bragte skiftende vinde af vekslende styrke, og det lykkedes for den 38-årige kaptajn Karlsen at føre skibet gennem Kanalen op i Nordsøen.

Man havde intet at frygte direkte af vind og sø. Der fandtes næppe en sejler med solidere skrog og sværere rig end BRAGDØ. De 1450 tons ballast, sand og sten, var stuvet betryggende med to forsvarlige langskibs skodder.

Man frygtede heller ikke landet. – Nok havde vestenvindene drevet skibet en del østover, og det stod klart, at med sit høje, lette skrog og rigningens kolossale vindfang kunne det ikke krydse op mod vejret. Men man befandt sig jo i god afstand fra land. Efter en observation søndag morgen den 1. november befandt skibet sig på ca. 56° og 40' nordlig bredde og 6° vestlig længde. Man havde vinden agten for tværs

Fuldriggeren BRAGDØ strandet ved Harboøre.

med nordøstlig kurs mod hjemmehavnen. Hvorfor tage lodskud, når man befandt sig et halvt hundrede sømil fra kysten?

Orkan nr. to kom lige så uventet som den første og denne gang fra nordvest.

Tagsten fæg igen, gamle huse sank i grus, hestekøretøjer væltede i grøften, og vingerne blev revet af en mølle. Havet presseses ind i danske farvande og skabte stormflod, som ikke var set i mands minde. Diger sprængtes. 8.000 tønder land oversvømmedes i Lammefjord. Bandedriften standsedes flere steder i Nordjylland og på Nordfyn på grund af oversvømmelse.

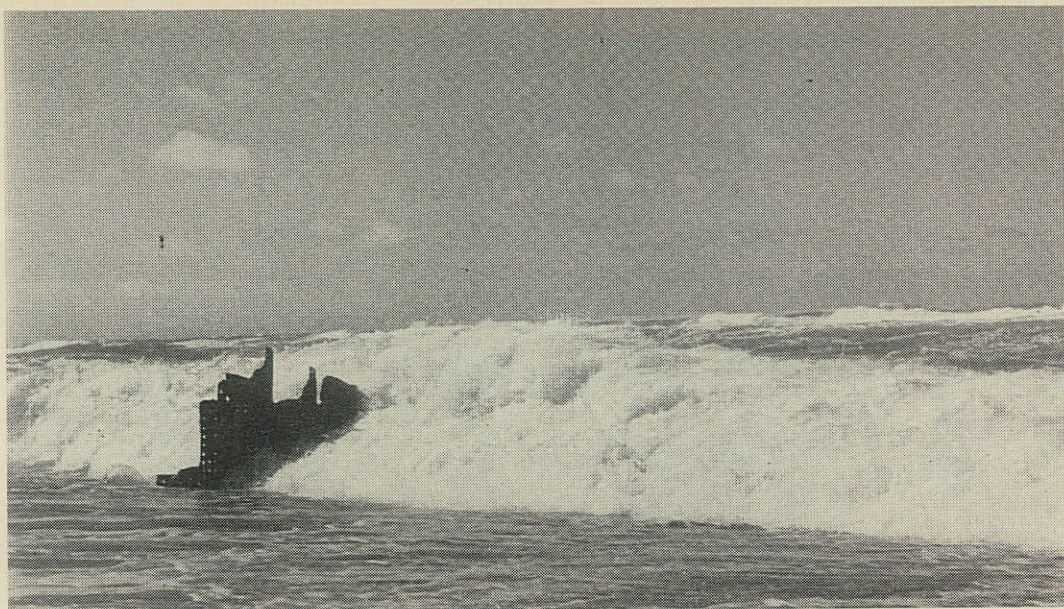
Havet gik ind i tusinder af brønde og i Høllerup-villaernes kældre. På Kalundborg-egnen måtte en familie vade fra hus og hjem i vand til armhulerne, overladende hønsene til druknedøden. Frederikssundbroen blev afbrudt, en mole i Gilleleje skred sammen, og promenaden fra Kronborg til det gamle glasværk forsvandt i havet.

Stormskader rapporteredes fra Norge og Sverige. I London stod kajerne under vand i Victoria Docks, i Helsingborg blev 400 meter havnemole revet bort. En passagerdamper kæntrade på Shelde-floden, HILDA forliste ved Karlskrona og BELGROVE vest for Lønstrup. En tysk galease drev for ankrene gennem Grøn-sund og rev telefonkablerne over, og et smuglerskib strandede på Langeland, hvor toldvæsenet beslaglagde 342 dunke sprit.

I fuldriggeren BRAGDØ observerede man land i læ.

Med forfærdelse konstateredes, at både observationer og bestik havde været fejlagtige. Brug af loddet i tide kunne have givet en advarsel. Nu var det for sent. Den orkanagtige storm gav enorm afdrift, så den beholdte kurs næppe var nærmere end 12 streger til vinden. De karakteristiske båker på den flade kyst gav nøjagtig oplysning om position, og nu kæmpede man blot for at komme så langt nordover, at skibet måske kunne listes ind ved Thyborøn. Dette var lykkedes for en norsk fuldrigger i samme situation året før.

Langs Jyllands vestkyst havde øjne spejdet vesterud, rødrandede af blæst, salt og fygesand. Redningsvæsenets folk havde være på pletten,

De sidste rester af BRAGDØ. Foto Kaj Lund.

da en hollandsk kuf tidligt på eftermiddagen strandede ved Vrist. Den løb imidlertid så langt op på stranden, at besætningen selv kunne vade i land.

Redningsmandskabet var parat igen, længe før BRAGDØ rørte første revle. Fra den ene redningsstation til den næste løb budstikken gennem telefonledningen nordpå langs kysten, hele tiden et stykke foran det nødstedte skib, der stadig kom nærmere til den hvide stribe af frådende brænding. Da kaptajn Karlsen opgav at redde skibet og lod det falde af for vinden med stævnen ret mod land, stampede allerede 12 spand heste gennem sandet bag klitrækken med kurs mod Niels Vrists stranden ved Harbøre. De seks kom fra redningsstationen Flyvholm i nord og de andre seks fra Liløre i syd, slæbende redningsmateriel til det forudsete strandingssted.

Det var endnu lyst, da fuldriggeren huggede i yderste revle og krængede stærkt over. I det samme kom en svær sø og bar skibet fri af grunden. Sidelæns drev det videre indefter, tørnede igen og blev atter hjulpet over forhindringen. Lige udenfor havstokken, bare 75 meter fra land, blev BRAGDØ stående fast midt i den brydende sø med bredsidens vendt

mod klitterne, hvor faklerne tændtes, og raketterne blev gjort klar til affyring.

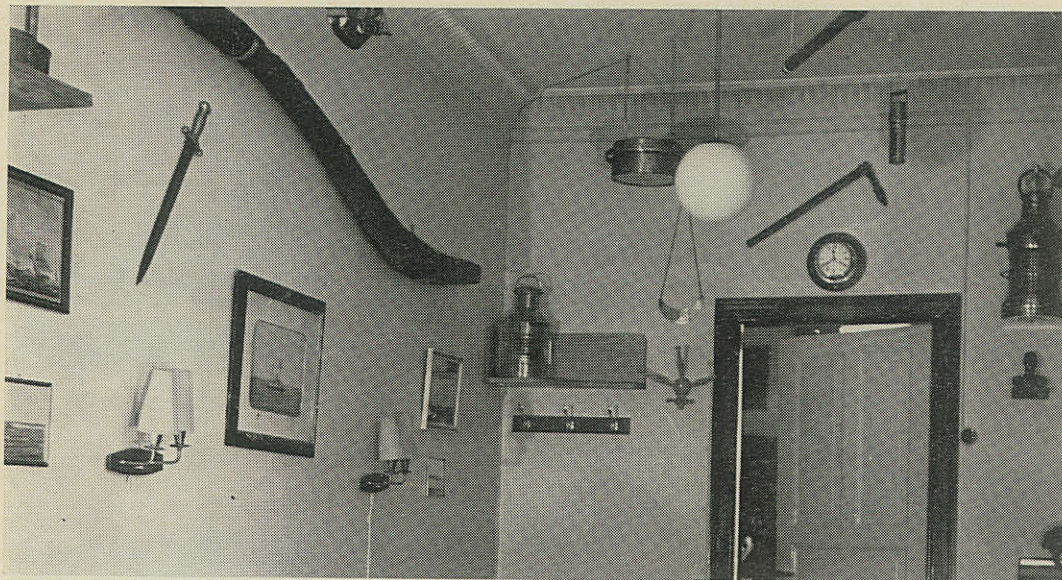
Redningsbåden blev der ikke brug for, og det var en lykke. Var havaristen blevet stående et stykke længere fra land, ville raketlinerne have været for korte, og en aktion med båden havde indebåret meget stor risiko for tab af menneskeliv.

Redningsraketterne nåede deres mål. Ved sekstiden var der etableret solid forbindelse, og i løbet af en time var de 26 besætningsmedlemmer bjærget i land i redningsstolen. De blev indkvarteret for natten hos omegnens beboere.

Havet havde besejret et skib. Jydske fiskere havde bjærget en norsk skibsbesætning. Alle vidste, at begivenhederne kunne have artet sig anderledes. Ofte nok havde naturkræfterne taget en told – både af søfolk og fiskere.

BRAGDØ kom aldrig ud at sejle mere. På grund af de faldende fragtkonjunkturer og den ugunstige årstid for flotbringningsforsøg blev havaristen overladt til skærebrænderne.

Siden har havet gnavet løs på resterne. Det er kun mikroskopiske bidder, der tages ved hvert angreb – men naturkræfterne har uudtømmelige reserver af tid.

Interiør med en af de store rorpinde.

Marinestuen i Stubbekøbing

En af Marineforeningens yngste afdelinger findes i Stubbekøbing, hvis første marinestue blev indviet i 1952 på Freys Hotel og havde deltagelse af bl.a. Marineforeningens daværende formand, kommandør Ipsen, der havde gjort en stor personlig indsats for at fremskaffe maritime effekter til dekoration. Også mange af de lokale medlemmer ydede deres til, at det blev et hyggeligt og præsentabelt lokale.

Alle disse ting er nu blevet overflyttet til Hotel Grønsund, der ligger få skridt fra færgelejet.

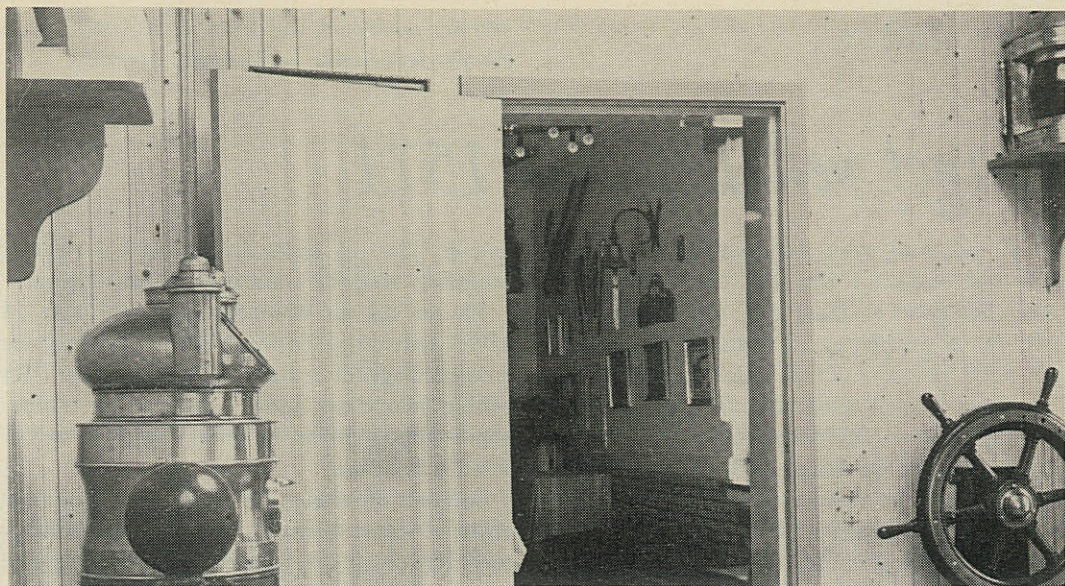
Den rigtige vej ind til marinestuen går ikke gennem hotellet eller restauranten, men gennem en smuk gårdhave, hvis udsmykning har fået en sømilitær understregning gennem dekorationer af let artilleri, et gammelt kompressortågehorn, skibsklokke, navnebrædder, håndforarbejdede årer og nogle skibslanterner, der sidst har været kontrolleret i 1918.

Herfra træder man ind i en forstue, som er udstyret med et meget smukt skibsrat, en maskintelegraf, et kompas i nathus fra århundred-

skiftet, et søkort over Kattegat fra 1770, en buste af Marineforeningens æresformand, Hans Majestæt Kong Frederik IX, forskellige billeder, lanterner m.m.

Selve marinestuen kan opvise en maritim samling i særklasse. Under loftet hænger gamle søkikkerter, sladrekompas, sekstant, nathuslampe, skibsrat som lysekroner m.m. Blandt vægdekorationerne må man beundre de gamle forladegeværer fra 1848, en særpræget seksarmet lysestage, fremstillet af bajonetter fra de gamle forladere, entrehager, marinehuggerter og gamle lanterner af kobber og messing. Blandt disse findes en engelsk ankerlanterne, der stammer fra de sejlførende fiskekogerier.

Marinestuen har en smuk samling fotos og malerier af kendte danske orlogsskibe. Den største attraktion er dog vel nok de to gamle egetræs-rorpinde, som smykker dén ene langvæg. De er ca. 3,5 meter lange og forsynet med elegante udskæringer. Deres oprindelse kendes ikke, men der er ingen tvivl om, at de er flere hundrede år gamle. Marineforeningens formand

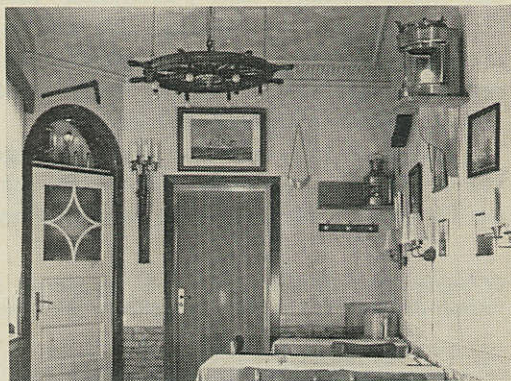
En væg i forstuen og et kig ind i marinestuen.

mener, at de må stamme fra gamle toldkrydse-re. »Svanen« og »Thyra« havde samme type forpinde, før disse blev udskiftet med rat.

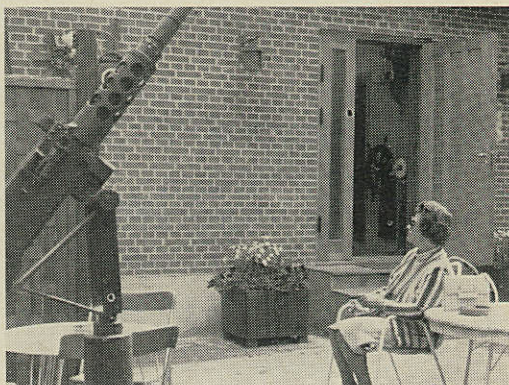
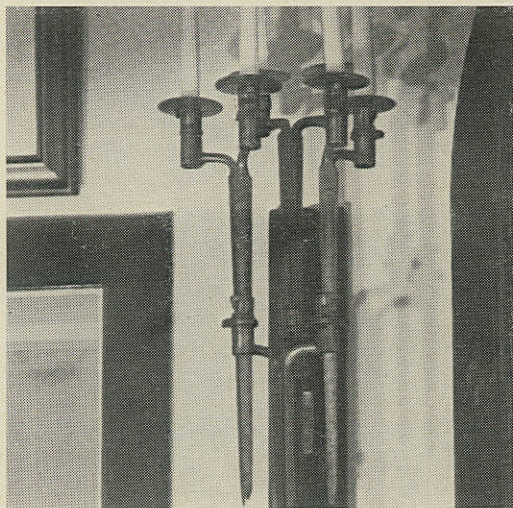
Samlingen i den nye marinestue hidrører fortrinsvis fra den første stue. Her er imidlertid også en hel del maritime effekter, som tilhører private, og der er god grund til at rose værten på Hotel Grønsund, hr. Niels Larsen, for det initiativ, han har vist ved at formå ejerne til at lade disse ting placere i marinestuen.

Harald Jensen.

Bajonet-ampel.

Marinestuens militante forgård.

Slaget ved Lepanto 1571

Et af oldtidens mest navnkundige slag fandt sted ved Salamis i året 480 før Kristi fødsel med deltagelse af mere end 1.000 skibe, der alle var af galejtypen, fortrinsvis med 3 rækker årer. Endnu 2.000 år efter slaget ved Salamis var galejen stadig den førende skibstype til krigsførelse i Middelhavet, selv om det efterhånden blev vanskeligt at få gode roere. Fartøjerne havde nu fortrinsvis kun en enkelt række årer, men til gengæld kunne der være op til fem mand ved hver åre.

Den gamle taktik med at forsøge at sænke fjendens skibe med en stævnbrod under vandet blev stadig sjældnere taget i anvendelse. Man huggede sig fast i det fjendtlige skib med entrehager eller ved at bore det spidse stævne næb ind i dets side, så krigerne kunne borde skibet og skabe en afgørelse ved nærkamp.

I midten af 1500-tallet var galejernes dage ved at være talte, og slaget ved Lepanto regnes for at være det sidste store søslag mellem

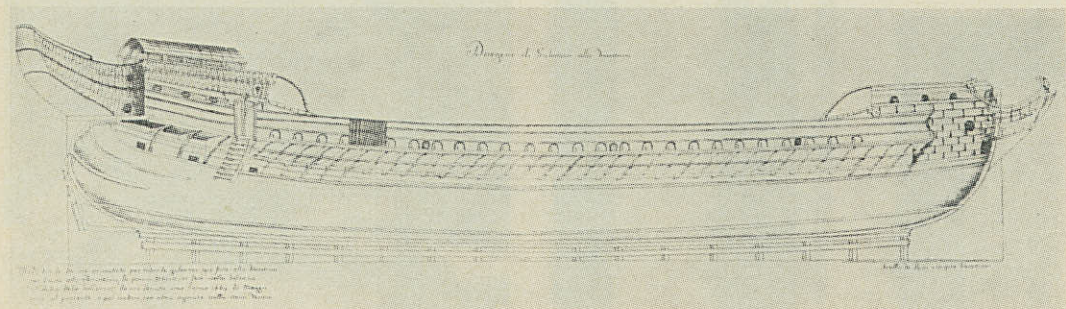
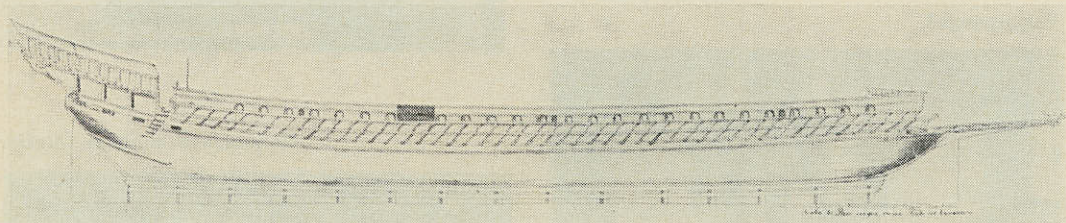
galejer. Det må anses for at være en betydningsfuld milepæl i søkrigsførelsens historie.

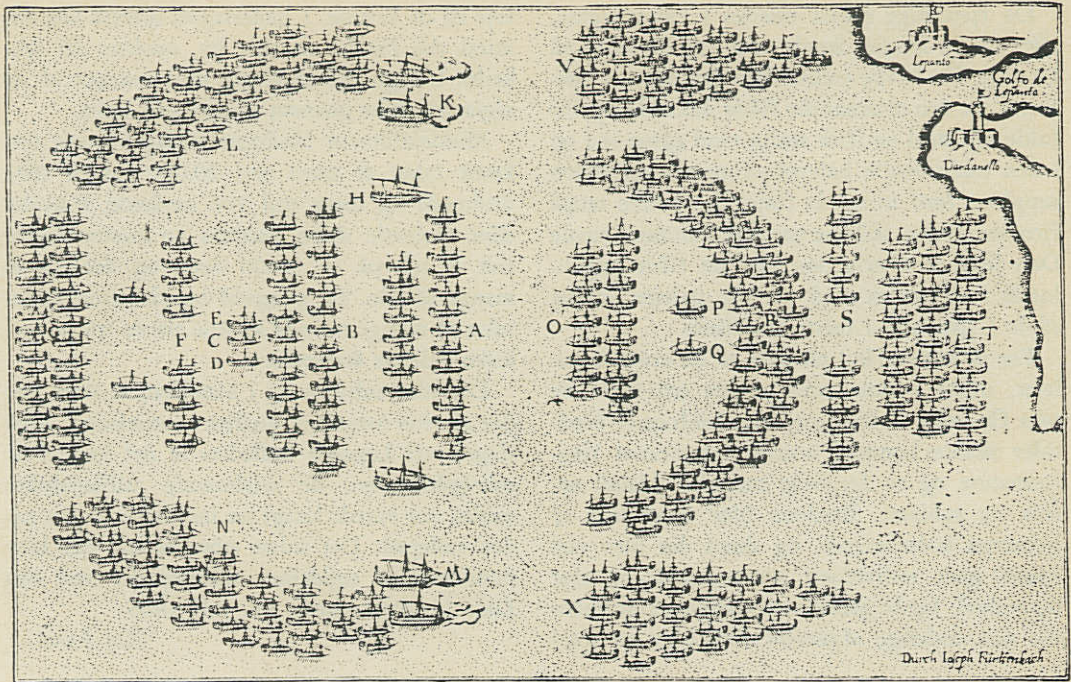
På den tid var maurerne forlængst jaget ud af det sydvestlige Europa, men til gengæld var tyrkerne begyndt at trænge voldsomt frem i det østlige Middelhav under ledelse af de fremragende krigere Sultan Soliman den Store og admiral Barbarossa.

Soliman var afgået ved døden i 1566 og blev afløst af sultan Selim II, som havde ambitioner med hensyn til at fortsætte erobringstogterne vestpå. Han rettede sit blik mod Cypern, som på den tid tilhørte den italienske handelsrepublik Venezia, og krævede, at øen blev afstået til ham. Venezia modsatte sig at opgive sin sidste besiddelse i Levanten, men et par år senere blev øen okkuperet af tyrkiske søstridskræfter under ledelse af admiral Ali Pascha.

Pave Pius V tog sig vældigt sammen for at rette et afgørende slag med kristendommens fjender. Det lykkedes ham virkelig ved at mo-

Et begreb om forskellen mellem galej og galeasse får man af disse tegninger udført i 1686 af venetianeren Stefano de Zuanne. Desværre er rigningen ikke medtaget på billederne (British Museum).

Slagordenen ved Lepanto den 1. oktober 1571. Gengivet efter et stik på grundlag af beretningen fra deltagere i slaget. Bemærk de seks store galeasser i frontlinjen af den kristne flåde til venstre ud for bogstaverne K, H, I og M.

bilisere al sin indflydelse at samle et antal europæiske sømagter til et massivt modangreb. Han fik Philip II af Spanien til at slutte sig til et forbund med Kirkestaten, Venezia, Genova og Malta.

Den tyrkiske flåde, som havde indtaget en strategisk fordelagtig position ved den korintiske havbugts udmunding på Grækenlands vestkyst og var blevet forstærket af en algiersk flådeafdeling under admiral Ullugh Ali, rådede tilsammen over ca. 250 store galejer og et halvt hundrede mindre skibe.

De allierede kristne styrker, som mødtes ved det traditionelle samlingssted, Messina, hen på eftersommeren, var under kommando af den 25-årige Don Juan af Østrig, som også var chef for den betydelige spanske flådeafdeling. Pavens skibe blev kommanderet af prins Antonio Colonna, Genovas skibe af admiral Giovanni Andrea Doria (den yngre), Venedigs skibe førtes af Sebastiano Veniero og Malteserriddernes flåde af stormesteren Giustiniani Quant. Den allierede flåde omfattede godt 200 tradi-

tionelle galejer og et antal mindre skibe samt 6 store galeasser. Denne skibstype, som var udviklet af Middelhavets fyldige sejlførende handelsskib, »galia grosa«, må ikke forveksles med Condalmiero's store venetianske galleon, som i 1538 bekæmpede tyrkiske rofartøjer med succes.

Galeassen kunne ligesom galejen fremdrives med årer og havde som de store galejer 5 mand ved hver åre. Desuden havde de en ret stor sejlføring, normalt 3 master med latinersejl. Deres styrke lå i den meget svære armering. Man har ikke oplysning om bevæbningen af de venetianske galeasser, som deltog i slaget ved Lepanto, men omtrent samtidige galeasser kunne føre ca. 30 kanoner foruden indtil 60 mindre pjecer. Medens galejen normalt kun havde en enkelt eller nogle få kanoner, der kunne skyde ret forud, havde galeassen et meget svært batteri opbygget i forskibet, eventuelt yderligere et svært batteri agter samt bredsider af lettere skyts, der var placeret mellem roerne eller på et dæk over disse.

De fjendtlige flåder mødtes i Patrasbugten, efter at de kristne havde roet fra Messina på 10 dage. De havde endnu ikke fået orden i rækkerne, da den ottomanske flåde dukkede op for fulde sejl med en frisk østlig vind agten ind og i den traditionelle halvmåneformede slagorden suppleret med to solide fløje, der kunne omgå fjenden. Inden skibene tønnede sammen, havde Don Juan af Østrig dog fået sin flåde nogenlunde i slagorden med ca. 150 galejer, støttet af de 6 galeasser i første frontlinie.

For at komme ind på livet af de kristnes galejer, måtte ottomanerne passere tæt forbi de seks flydende fæstninger, hvis tordnende bredsider skabte komplet uorden i tyrkernes slagformation og en frygtelig massakre blandt søfolk og soldater. Brodden blev taget helt af tyrkernes hovedangreb, og skønt der blev vist meget godt individuelt sømandsskab og stor tapperhed, lagde galeassernes kanoner grunden for den endelige afgørelse. Det blev en total

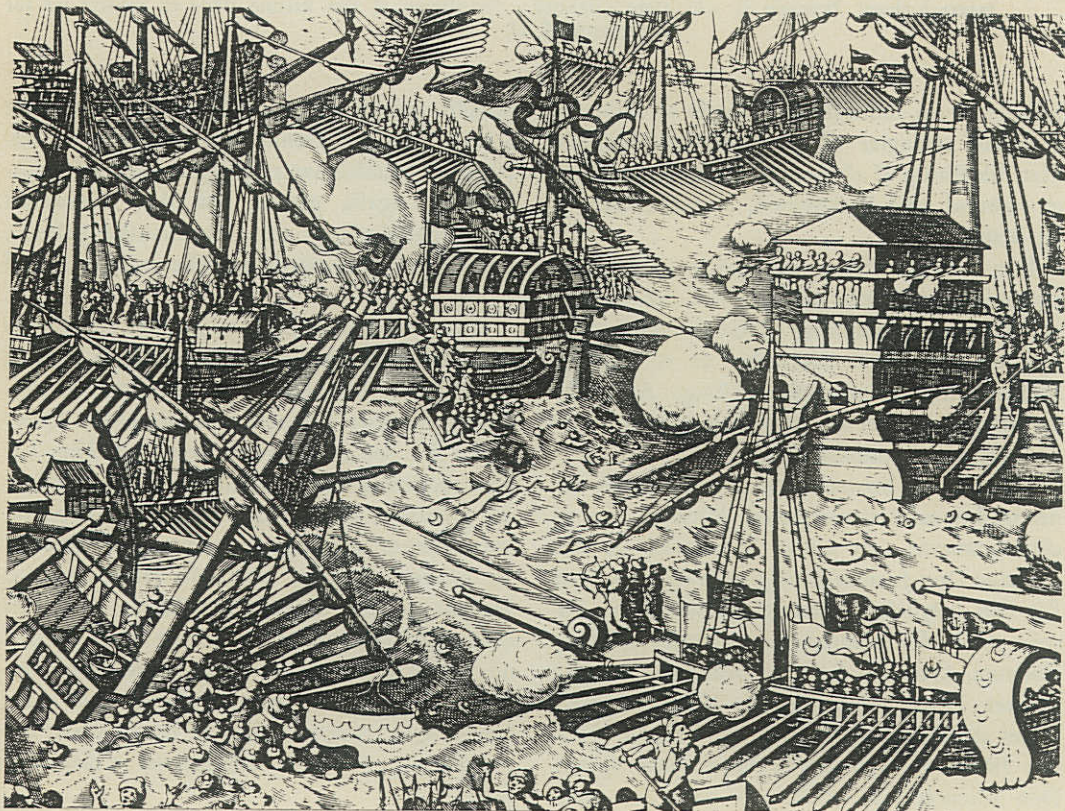
sejr til de kristne. I nederlagets øjeblik tog admiral Ali Pascha sit eget liv, medens det lykkedes Ullugh Ali at flygte med resterne af de algerske skibe gennem strædet ved Itaka.

Middelalderens blodigste søslag kostede tyrkerne tabet af mere end 20.000 faldne eller druknede og mere end 100 sænkede, brændte eller erobrede skibe, medens de kristne havde lidt et tab på ca. 8.000 døde og dobbelt så mange sårede. Til gengæld betød sejren frigørelse af mange tusinde kristne slaver fra de tyrkiske galejers årebænke.

Det blev sidste gang i historien, at store flåder af rene rofartøjer mødtes i søtræfning. Med slaget ved Lepanto indledtes et nyt kapitel af søkrigshistorien, de sejlførende artilleriskibes epoke, der varede knapt tre hundrede år. En anden milepæl: Det sidste store søslag, der blev domineret af sejlskibe, udkæmpedes ved øen Lissa i Adriaterhavet 20. juli 1866.

Kaj Lund.

Detail af en samtidig tegning af slaget ved Lepanto. (Nation Maritime Museum, Greenwich).

Aktuelt fra søværnet

Dametur

Af Forsvarsministeriets nye bestemmelser om stam-personel fremgår, at kvinder nu vil kunne antages som frivillige i forsvarstjenesten, hvor beskæftigelsen af kvinder i de senere år har fundet stadig større udbredelse i takt med udbygningen af kommandosystemer, varslingsystemer, forsyningsinstallationer o.s.v.

Gennemgang af skoler og kurser skal principielt ske sammen med det mandlige personel og så vidt muligt uden oprettelse af særklasser. Avancementsmulighederne for mænd og kvinder i denne personelgruppe vil blive ens. Også øvrige tjenestevilkår skal i videst muligt omfang være det samme for kvindeligt og mandligt personel.

Søværnet vil antageligt se sine første kvindelige konstabelelever i april næste år. Det første hold vil blive antaget i tjenestegrene fjernskriver, signal og sanitet med tjeneste (efter grunduddannelse og specialuddannelse) ved flådestationer Frederikshavn, Korsør og København samt ved Langelandsfort, Stevnsfort og enkelte flåderadioer.

Olieforurening (søværn og søfart)

Som et led i forebyggelse af olieforureningen er oprettet en radiomeldetjeneste, som skal formidles af Søværnets Operative Kommando. Alle tankskibe over 40.000 tons skal melde deres ankomst til dansk farvand, og radiomeldetjenesten skal til gengæld informere store skibe om, at de kan risikere at møde hinanden i et vanskeligt passabelt farvand. Desuden skal meldetjenesten informere færgeoverfarten syd for Sprogø om forventet passage af store tankskibe. Ved store skibes passage vil færgerne søge at sejle således, at fare for kollision undgås ved en meget smidig anvendelse af de internationale søvejsregler.

Bekæmpelse af olieforureningen

Søværnets havariskole har under ledelse af orlogskaptajn F. Schröder, handelsministeriet, afholdt et kursus i bekæmpelse af olieforurening til søs. Der deltog personel fra Søværnet, Flyvevåbnet, Fyrvæsenet, Civilforsvaret og olieraffinerierne.

Nordisk kadetstævne

Det 24. nordiske kadetstævne i Randers blev afviklet fra 6. til 10. august efter det traditionelle mønster med deltagelse fra Norge, Sverige, Danmark og Finland. De danske kadetters idræt viste ikke nogen top præstationer, men besætningernes lynturnering i fodbold blev dog vundet af det danske hold.

Randers by havde gjort overordentligt meget for at skabe en festlig stemning omkring det store flådebesøg. Også Marineforeningen og dens lokale afdeling havde ydet sit bidrag. Læs under »Fra afdelinger og distrikter«.

Minefaren

Chefen for Søværnet har over for Forsvarskommandoen fremsat sit syn på den resterende minefare i danske farvande. Det fremgår heraf, at minetrykningen nu ikke synes at kunne nedbringe den ringe minefare yderligere.

Man kunne fristes til at sætte det i direkte relation til nedlæggelse i februar i år af det danske søminevæsen. Nedlæggelsen skyldes imidlertid aldeles ikke, at Søminevæsenet er blevet overflødig. Det er blot blevet integreret i Søværnets Materielkommando.

Apropos minefaren

Grenå-kutteren »Elris« fik øst for Grenå en engelsk sømine på 775 kg ind med snurrevodet. Man turde ikke bakke minen ombord og tog den derfor med ind til Grenå, hvor et hold specialister fra Minedepot Dråby bortsprængte den.

En redningsaktion som vakte opmærksomhed

Sømænd fra fregatten »Herluf Trolle« gennemførte den 20. maj en bemærkelsesværdig og snarrådig redningsaktion under skibets ophold ud for flådebasen Portland ved Weymouth i Sydengland. Nato's stænde flådestyrke holdt øvelse med indbudte gæster fra den internationale presse som observatører. Blandt disse var journalister og fjernsynshold fra U.S.A., Storbritannien, Holland, Vesttyskland, Portugal og Danmark.

Medens pressefolkene blev budt velkommen om bord i fregatten »Herluf Trolle«, fløj en helikopter rundt med pressefotografer. Under en dykning døde motoren pludselig, og på grund af den lave højde tog flyet øjeblikkelig vandet og forsvandt i bølgerne.

Få minutter efter var en gummibåd fra »Herluf Trolle« på vej mod ulykkesstedet, hvor man bjærgede en af pressefotograferne, der ganske vist havde mistet bevidstheden, men i løbet af kort tid lykkedes det for fregattens skibslæge at genoplive ham. Fregatten styrede straks mod land med fotografen, der blev kørt på hospitalet.

Ved ulykken omkom tre andre fotografer. Presседagen blev officielt aflyst, men fregatten »Herluf Trolle« og et britisk orlogsskib gennemførte alligevel en række øvelser.

Nyt inspektionsskib til fyrvæsenet

I begyndelsen af juni kunne man påbegynde prøve-sejladserne med fyrvæsenets nye inspektionsskib »Argo«, der er bygget i Svendborg. Skibets formål er fyrinspektion og lystøndearbejde m.m. i danske farvande samt inspektion og forsyning af fyr og loranstationer på Grønland. Det er med henblik på de sidstnævnte opgaver udstyret med helikopterdæk og nødvendige faciliteter til støtte for flyvningen.

»Argo« er 68,50 meter lang og 12 meter bred med et deplacement på ca. 1650 tons. Maskinen på 3.300 BHK er beregnet til en servicefart på 15 knob. Skibet har plads til 12 passagerer og aptering for 24 mands besætning.

Noget for afdelingernes underholdningsarrangementer

Efter forhandling med forsvarrets oplysnings- og velfærdstjeneste er det bestemt, at Ib Dam Film A/S skal producere en ny film om søværnet til afløsning af den tidligere anvendte film fra 1962. Sidstnævnte har været vist utallige gange under titlen »N-dag i Søværnet«.

Som idégrundlag vil blive benyttet et handlingsforløb vedrørende farvandsovervågning i danske farvande. En fregat og dens besætning vil her komme til at spille en central rolle.

De første optagelser har allerede fundet sted, og det ventes, at filmen, der optages i farver, vil kunne være færdig til oktober. Den vil indgå i den normale distribuering bl.a. med henblik på oplysningsvirksomhed både internt i Søværnet og over for civile. – Det må da være noget for vinterens arrangementer i Marineforeningens afdelinger.

Hydrofoillbåd fremdrevet med vandjet

I foråret havde det danske søværn besøg af den amerikanske flådes mest moderne patruljefartøj TUCUMCARI, der ganske vist har ord for at være særdeles sødygtig, men alligevel gjorde turen over Atlanten på dækket af et moderskib og blev sat i vandet ved Holmen af Københavns havnevesens store flydekran.

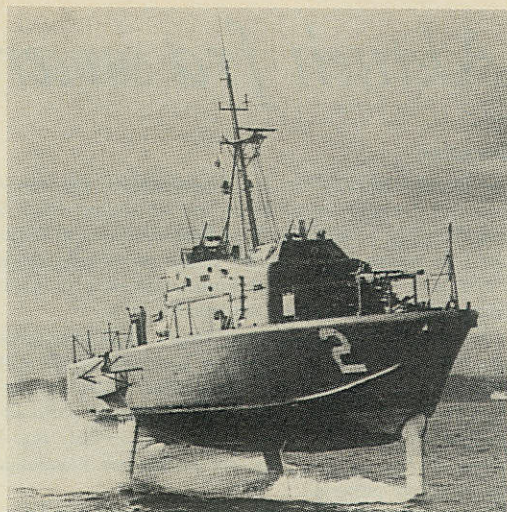
Det usædvanlige ved TUCUMCARI er bl.a. fartøjets specielle hydrofoilsystem. De tre aerodynamisk udformede bæreplaner kan justeres under gang ved hjælp af avanceret elektronik, hvilket giver fartøjet fine manøvreegenskaber selv under høj fart i høj sø.

Særlig interessant er hovedkraftkilden, en 3.100 HK turbinemotor, som driver et vandpumpesystem. Vandet opsuges gennem en af de agterste bæreplansstøtter og sprøjtes ud gennem dyser i agterskibet, hvorved fartøjet kan komme op på over 40 knobs fart. Det sekundære fremdrivningsmiddel er en 150 HK dieselmotor, som anvendes, når fartøjet under langsom fart bæres af selve skroget.

TUCUMCARI, der har et deplacement på 57 tons og er 71 fod lang, blev leveret til den amerikanske flåde i 1962 og kostede ca. 30 mill. kr.

MUS MAG

Overskriften er den officielle kode for museumsmagasinet på Holmen, og hvis der endda er nogen, som ligner et spørgsmålstegn, kan vi identificere det med Bohlendachhuset på Frederiksholm, der efterhånden er indgået som et fast led i programmet ved de årlige jubilarstævner, som arrangeres af Marineforeningen.

U.S.N. TUSUMCARI.

Det skulle være en mærkelig mariner, der ikke bliver lidt inspireret af at tilbringe en times tid med at studere den enestående samling, der stadig bliver udbygget.

En nyerhvervelse af høj karat i denne samling er et panorama over Nyholm, opbygget af pensioneret modellører Verge. Panoramaet, der er udført efter autentiske tegninger fra 1766, viser – foruden bygninger og faste anlæg – alt, hvad der foregik på Nyholm en ganske bestemt dag. Skibe på bedding, aftaklede og tilriggede fregatter og lineskibe o.s.v., opbygget med minutøs nøjagtighed. – Et imponerende arbejde og et kunstværk.

Dansk flådebesøg i Sovjet

Under kommando af kontreadmiral Brinck-Lund af lagde danske flådeenheder i sommer et besøg i Leningrad. Gruppen omfattede fregatten »Peder Skram«, minelæggeren »Falster« og korvetten »Diana«. Ved indsejlingen udveksledes salutter med fæstningen Kronstadt, hvorfra et marineorkester spillede de to landes nationalmelodier som en festlig hilsen. Den blev besvaret af tamburkorpset fra »Peder Skram«s agterdæk. Foruden den officielle og uformelle selskabelighed, der foregik i en hjertelig atmosfære, var der tilrettelagt et omfattende program med busture i omegnen af Leningrad og besøg på museer og historiske steder. En fodboldkamp mellem sømandshold fra de to nationer blev vundet af russerne. Til gengæld vandt Søværnets tamburkorps en sejr i popularitet ved at vise sit evolveringsprogram.

Svanens død

Søværnets tidligere øvelseskutter »Svanen«, som i 1958 blev solgt til en engelsk sejlsportsmand, er forlist under en storm ud for Amazonflodens munding. De to ombordværende bjærgede sig i fartøjets gummiplåde.

Aktuelt fra skibsfart og fiskeri

Fyrtårn drevet af bølgekraft

For nogle år siden blev der på en lille ø i Tokyo-bugten bygget et ubemandet fyrtårn, som selv kan udvikle sin elektricitet ved hjælp af kraft fra bølgerne. Siden december 1966 har det ikke svigtet en eneste dag, og det har kun krævet meget lidt vedligeholdelse.

Fyrtårnet er ca. 12 meter højt og kan ses i en afstand af 22 km i alle retninger. Lysstyrken opgives til 6.000 lys. Generatorudstyret består af et 3 meter langt rør med en diameter på ca. 80 cm samt et vind-elektricitetsværk. Røret er sænket næsten helt ned i havet. Når dønninger eller bølger giver bevægelse af vandets overflade i røret, opstår der ved rørets overkant et tryk, som i en turbine udnyttes til udvikling af elektricitet, der kan oplagres i kondensatorer.

Verdens første laser-fyr

I april sattes verdens første laser-fyr i drift ved en pynt på Australiens østkyst. Selve fyrkonstruktionen er 1,5 meter høj, 30 cm i diameter og vejer 45,4 kg. Det anvender mindre el-kraft end en radio, men lysstrålen kan alligevel ses 35 km bort i næsten al slags vejr. I tilfælde af havari på den faste kraftforsyning kan fyret drives af et par 12 volts batterier. Prisen for dette anlæg, der siges at kunne fungere i 5 år uden tilsyn, er omkring en tiendedel af et konventionelt anlæg.

BACAT – en ny skibstype

En af de seneste nydannelser på søtransportens område er LASH-systemet, der omfatter en flåde af lægtere i standardstørrelse samt et moderskib, som er forsynet med en stor portal-kran til ombordtagning og søsætning af lægterne. Systemet blev omtalt i et tidligere nummer af »Under Dannebrog«.

Et nyt maritimt transportsystem, der har en del til fælles med LASH, er kommet til verden på initiativ af en gruppe danske partredere, som i december 1970 stiftede firmaet »Rudkøbing VI«. Man har hos Frederikshavn Værft- og Tørdok bestilt en særpræget

pramtransport, som skal være moderskib for 18 standardlægtre, 17 meter lange og 4,7 meter brede med en lasteevne på ca. 140 tons hver. Kodet BACAT står for »Barge aboard Catamaran«.

Moderskibet, der bliver 95 meter langt og 20,70 meter bredt, bygges med traditionelt forskib og med agterskibet udformet efter catamaransystemet med dobbeltkrog, således at prammene kan hales ombord agterfra mellem de to skrog. Foruden fremdrivningsmaskineriet indrettes hjælpemaskinrum i for- og agterskib for at kunne betjene det omfattende hydrauliske udstyr til håndtering af prammene. I et dækshus agter indbygges en manøvrecentral, hvorfra laste- og losseoperationen kan dirigeres.

En hård redningsaktion

En af Søværnets helikoptere i Narssarssuaq blev sendt til assistance for det tyske hjælpeskib »Poseidon« 60 sømil øst for Christianssund, hvor en syg sømand skulle afhentes. Turen, der foregik i hårdt vej med dårlig sigtbarhed, varede over fire timer, og der måtte tankes flere gange undervejs.

Undervandsbåd til fiskeri

Et skibsværft i Lübeck har nylig afleveret en arbejdsundervandsbåd beregnet til udvinding af koraller på dybt vand. Bestilleren er et selskab på Formosa. Det 14 tons tunge fartøj har fået navnet »Argus I« og er afskibet via Hamburg med en liniebåd til Hongkong, hvorfra undervandsbåden på egen køl vil sejle til hjemhavnen Kaohsiung. Fartøjet, som er ca. 7 meter langt og 3,65 meter bredt, skal kunne dykke til en dybde af 300 meter.

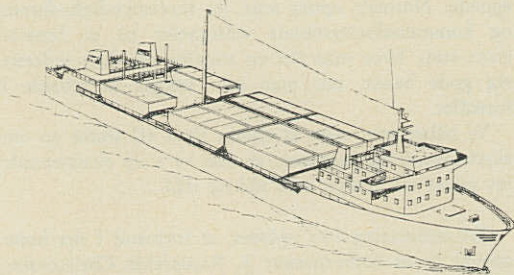
For meget salt i Middelhavet

Sardinerne er ved at forsvinde fra det østlige Middelhav, siger en italiensk ekspert. Årsagen menes at ligge så langt borte som Assuan-dæmningen, der har til følge, at saltindeholdet i de sidste år er steget stærkt i det østlige Middelhav.

Danmarks største

I tidens løb har hundreder af skibe kunnet smykke sig med titlen Danmarks største. I 1955 var det tankskibet »Regina Mærsk« på 26.400 registertons brutto, bygget på Odense Stålskibsværft og navngivet af Hendes Majestæt Dronningen.

Den 15. juni navngav Dronningen en ny »Regina Mærsk«, som blev søsat fra Odense Stålskibsværfts Lindø-afdeling som Danmarks største skib. I løbet af de 16 år er formatet mere end tidoblet. Den nye »Regina Mærsk« er ikke alene Danmarks og Nordens største skib, men også det største, som hidtil er bygget ved et europæisk værft. Længden er 347,5 meter,

Det projekterede BACAT-skib.

Containerskibet M/S FALSTRIA.

bredden 51 meter, sidehøjden 28 meter, dybgangen 22 meter, bruttoregistertonnen 143.685 tons og lasttankkapaciteten 353.500 kubikmeter. Hovedmaskinen på 32.450 HK kan give skibet en fart på 15,25 knob.

Danmarks første

13. september afleveredes fra Nakskov Skibsværft M/S »Falstria« til Det Østasiatiske Kompagni. Dette er det første danskbyggede containerskib til oceangæ-

de trafik, og det indleder en serie af containerskibe, som Kompagniet har bestilt hos forskellige skandinaviske værfter.

Skibets ni lastrum er placeret foran maskinrummet og er alle forsynet med containerceller. Et af rummene er tilpasset 40 fods containere, medens de øvrige lastrum er indrettet til 20 fods containere. Desuden kan begge typer lastes på dækket. Lastrum nr. 9 er indrettet til transport af 84 kølecontainere, som kan indstilles til 16 forskellige temperaturer.

Fremdrivningsmaskineriet er en 25.000 HK dieselmotor, som kan give skibet en servicefart på 21,5 knob. Skibet indsættes i Scan-Star-farten mellem Europa og Amerikas stillehavskyst i samsejling med Blue Star Line, London.

Verdens største

Verdens hidtil største tankskib, »Nisseki Maru«, der blev kølstrakt i november sidste år, afleveredes på en rekordtid af mindre end 10 måneder fra værftet Kure i Japan til Tokyo Tanker Co. Skibet har en længde på 347 meter og bruttotonnage på 186.500. Lasteevnen er angivet til 470.000 kubikmeter, svarende til ca. 375.000 tons dødvægt.

Landsskyttestævnerne

Fra Ejgil Fincks, formand for Marineforeningens afdeling i Kerteminde, har vi modtaget denne redegørelse for skyttelavens aktivitet efter den 2. verdenskrig:

»I 1948 blev skyttelavstanken genopfrisket og grunden lagt til de nuværende skyttelav og det årlige landsskyttestævne. Der har i de forløbne 23 år været afholdt landsskyttestævne hvert år i september måned med deltagelse af mindst seks og indtil 10 skyttelav.

Reglerne for et landsskyttestævne er i store træk, at der skydes efter Dansk Skytteunions regler for salon-skydning på 15 meter. Hver skytte afgiver tiskud samt et prøveskud. Et hold må højst have ti skytter, hvoraf de fem bedste tæller. Det vindende hold får andel i den vandrepokal, som udsættes hvert tiende år, og det skyttelav, som i løbet af perioden har vundet pokalen flest gange, erhverver den til ejendom. Desuden udsættes hvert år en præmie til den bedste skytte på hvert hold. Der benyttes såvel standard salonoriffel som matchriffel, og der skydes mod tidelte ringskiver. Endvidere skydes der om en pokal for største forbedring af holdresultat.

Det er ikke altid de store skyderesultater, der opnås, men en ting er sikker, der hersker altid et godt kammeratskab og højt humør inden for skyttelavene, både i de enkelte lav, når de jævnligt mødes til træningsskydning, og når de mødes til det årlige landsskyttestævne.

Mange skytter har deltaget i stævnerne i de forløbne år, men man kunne godt tænke sig, at endnu flere ville have glæde af at være medlem af et skyttelav. Desom den lokale afdeling af Marineforeningen ikke har et skyttelav, så prøv at få det startet. Man kan roligt regne med, at de allerede eksisterende skyttelav vil være behjælpelige med råd og vejledning.

Spørgsmålet om skydebaner er normalt ikke noget stort problem i vore dage. Mange af de moderne idrætshaller har skydebaner, og mangfoldige skytteforeninger under Dansk Skytteunion har i de senere år fået indrettet deres egne baner, som man kan låne for en rimelig pris. Der er også en mulighed for at få indrettet en bane på nogle af de nye skoler. I dag kræves det, at der bygges beskyttelsesrum under disse skoler, og i mange tilfælde er disse rum særdeles velegnede. Normalt opnår man let skolemyndighedernes og kommunalbestyrelsens velsignelse til at benytte disse rum, hvor man for en rimelig pris kan indrette sig gode baner, når man selv lægger et arbejde i formålet.

Vi håber som sagt, at endnu flere vil slutte op om skyttelavene og gentager, at alle vi i de eksisterende lav gerne vil hjælpe med råd og dåd.

Til orientering kan oplyses, at formand i det kommende år er barbermester J. Rosenfeldt Christensen, Glostrup.

Fra afdelinger og distrikter

BORNHOLM

En fyldig repræsentation for afdelingen mødte op 28. august på Rønne havn, hvor formanden, havnebetjent Sigurd Andersen foretog den traditionelle kransenedlægning ved søfartsmonumentet. Bagefter havde man sammenkomst i marinestuen.

16. oktober inviterede afdelingen damerne med til keglespil og fælles spisning på Vandmøllekroen.

Efterårets program omfatter i øvrigt andespil i »Industrien« 28. november samt banko- og laksespil i »Industrien« den 4. december.

EBELTOFT (marinestuen flyttet)

Jørgen Brøgger oplyser, at man i sommerens løb har flyttet marinestuen fra Hotel Skansen til en privat ejendom, Overgade 53, der ejes af foreningens kasserer. Indvielse af det nye lokale fandt sted 29. september, hvor der vistes en film af fregatten Jyllands ankomst til Ebeltoft 21. september 1960.

I forbindelse med indretningen af den nye marine-stue påtænker man at oprette en maritim bogsamling, der ikke bare skal være til pynt. Hvad pynten angår, har man været heldig at få fingre i et gammelt originalmaleri af Søren P. Mikkelsen. Motivet er fregatten Jylland ved indsejlingen til Ebeltoft Vig. Dette billede menes at stamme fra fregattens besøg i Ebeltoft 1886 med den 14-årige prins Carl ombord.

Afdelingen har startet et medlemsblad »Kabysrygtet«.

Der bringes en lykønskning til afdelingens formand, gårdejer Åge Andersen, som nylig fyldte 70 år.

ESBJERG OG FANØ

Fra Esbjerg rapporterer E. Madsen, at marineforeningens afdelinger i Esbjerg og på Fanø lørdag den 4. september afholdt en fælles udflugt til Fanø. Af detaljer nævnes kun, at det var en virkelig god fest med 150 deltagere, som dansede til ud på de små timer.

FREDERIKSSUND

Fra afdelingens formand, Arne Pedersen, rapporteres, at man den 27. november afholdt pakkefest og madposebal i marinestuen på Hotel Isefjord. Afdelingens ældste medlem, smedemester Olaf Olsen, der var med til at stifte afdelingen i 1918, er udnævnt til æresmedlem.

FREDERIKSVÆRK (ny formand)

Hans Pedersen meddeler, at han efter 20 års virke som formand for afdelingen trækker sig tilbage fra den krævende post og flytter til Marstal. Konstitueret formand er nu Poul Creutzberg, og suppleant Jørgen Rasmussen er indtrådt i styrelsen.

Det bliver et stort tab for Frederiksværk. Til gengæld kan man vist godt regne med, at afdelingen i Marstal vil byde Hans Pedersen hjertelig velkommen i hans nye hovedkvarter, Vestergade 36. Marineforeningen som helhed kan vel ikke siges at have lidt noget tab, al den stund Hans Pedersen fremtidigt vil lægge sin kendte virkekraft i det sydfynske.

GLOSTRUP

Skyttelaugiet har hele efteråret været i voldsom aktivitet med træning hver mandag og med særlige arrangementer en gang om måneden. Af sidstnævnte kan fremhæves landsskyttestævnet i Kerteminde 5. september, vinskydning til fordel for rejsefondet 4. oktober, vildtskydning 8. november til fordel for bladet »Så til søs«, der fylder 5 år, samt den store jule-skydning og afslutning 13. og 14. december.

Man har desuden haft en sammenkomst i marine-stuen 2. september, hvor kommandør E. V. Jørgensen fortalte om, hvordan dagen går for chefen på kongeskibet. Ved samme lejlighed hyldede man 25-års jubilæerne Ejnar Pedersen og Kristian Helleskov.

Afdelingen lykønsker Jens Christian Froberg, som fyldte 60 år 23. september.

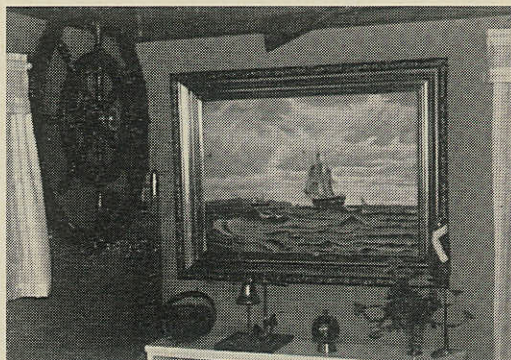
HELSINGØR

Sekretær Preben P. Hansen oplyser, at afdelingen lørdag den 11. september arrangerede bustur for medlemmerne til søværnets eksercerskole i Avderød.

9. september arrangeredes fælles fisketur med efterfølgende præmieuddeling i H.A.S.' lokaler. Afdelingens stiftelsesfest (54 år) fejredes i skydeselskabets lokaler 5. november ved en middag med musik og underholdning.

Søndag den 5. december mødes medlemmerne på Færggården til det traditionelle andespil.

Interiør fra marinestuen i Ebeltoft.

HJØRRING (udendørs fregat)

Afdelingens formand, Per With, rapporterer, at to medlemmer af bestyrelsen ikke ønskede genvalg ved generalforsamlingen i februar. Ny næstformand blev maskinist Jørgen Christensen og nyt menigt medlem af bestyrelsen maskinassistent Erik Hald.

I april afholdtes kammeratskabsaften, som blev vellykket trods begrænset fremmøde. Vellykket – både med hensyn til fremmøde og arrangement – var fregatskydningen 7. august. Den udmærkede indendørs skydebane i Hjørring kan ikke benyttes til fregat-skydning. Derfor måtte fregatten ud i frisk luft og rum sø på skydebanerne i Vandsted. Som noget nyt lod man foreningens damer skyde med på fregatten (dog ikke på krudtkammeret), og Agnete With klarede fore mærsejl samt blindsejlet, medens mandfolkene ødelagde resten. I øvrigt stod damerne sig også godt i de efterfølgende serieskydninger.

Medlemmerne havde selv medbragt kaffe og brød, mens afdelingen stod for salget af andre lækedrikke. Alle morede sig fortræffeligt, og dette arrangement vil blive gentaget til næste år.

Per With skriver også, at efterårssæsonen startede med en kammeratskabsaften hos næstformanden Jørgen Larsen. Hos denne har man nu opmagasineret afdelingens effekter, fordi man endnu ikke har nogen rigtig marinestue. Et kælderlokale hos Jørgen Larsen er dog blevet udsmykket med de bedste ting, så den virker som en lille interimistisk marinestue.

I øvrigt afholdtes bancospil på Hotel Phønix den 8. november, og 5. december samles man i restaurant Spjældet til kammeratligt samvær med uddeling af 25 års-tegn i anledning af foreningens 28 års stiftelsesfest. Der er yderligere planlagt en nytårsskydning i Vendia-hallen midt i januar.

HOLBÆK

Afdelingen gratulerer installatør Laur. Petersen, som den 3. december fylder 80 år.

HORSENS

Sekretær Aage Holgersen meddeler, at afdelingen havde en velbesøgt kammeratskabsaften i Håndværkerforeningen 28. oktober. Premierløjtnant Thomsen fra flyvestation Karup holdt et interessant foredrag om jettflyvning i almindelighed og piloternes uddannelse i særdeleshed. Vejle afdeling var inviteret med og mødte op med en fyldig repræsentation.

I anledning af runde fødselsdage i begyndelsen af det nye år sender afdelingen sin hjerteligste lykønsning: Skrædder Agner Myrhøj, 50 år 10/1, overlæge K. F. B. Busch, 70 år 14/2, barbermester Wilhelm Bech, 70 år 10/3, prokurist Jacob Hagh, 65 år 11/3, direktør Orla Jonassen, 65 år 12/3.

HUNDESTED (kaproning)

Ifølge oplysninger fra Jydsk Færgeoverfart afholdtes i dagene fra 15.–18. juli den årlige havnefest i Hun-

dested, hvor et af arrangementerne var en kaproning med deltagelse af hold fra fiskerne, Jydsk Færgefart, smedene og Marineforeningen. En repræsentant fra Handelsflådens Velfærdsråd fungerede som starter, og resultatet blev en sejr til færgefolkene, der fik en pokal overrakt af formanden for Hundested havn, kaptajn Preben Petersen. Dagen sluttede med fest og bal.

Efter sigende var det Marineforeningens afdeling i Hundested, der stod for arrangementet. Det er dog ikke lykkedes at opnå bekræftelse på dette.

KERTEMINDE (landsskyttestævne)

Det årlige landsskyttestævne afholdtes i år i Kerteminde med deltagelse af 66 skytter fra 8 skytteaug: Glostrup, Kalundborg, Kerteminde, Kgs. Lyngby, København, Odense, Randers og Århus. Lørdag den 4. september varmede man op ved en kammeratskabsaften i marinestuen i Kerteminde, og den følgende formiddag afvikledes skydningen på Kerteminde borg- og realskole, hvor der i kælderens er indrettet 6 moderne skydebaner. Man var færdig kl. 12,30, hvorefter der var frokost og præmieuddeling. Glostrup skytteaug erhvervede en første aktie i vandrepokalen, der blev overrakt af landsformanden, kommandørkaptajn Kai Hertz.

Resultaterne blev: Glostrup 453 points, Kerteminde 448, København 432, Randers 432, Lyngby 428, Århus 424, Kalundborg 418 og Odense 404 points. Bedste skytte var Ole Fonager, Kgs. Lyngby, med 95 points, og kommandør Evers' pokal for bedste fremskridt indenfor de sidste 2 år tilfaldt Glostrup skytteaug.

Det blev besluttet at henlægge næste års skyttestævne til Glostrup, hvor man mødes 10. september 1972.

KOLDING

Afdelingens årlige pokalskydning fandt sted 28. august på de overdækkede skydebaner i Munkens Dam. 25. september indbød man til pilketur med det gode skib »Åse«, og 20. oktober arrangeredes kammeratskabsaften med skydning på den indendørs bane på Staldgården.

29. oktober havde Kolding dansk flådebesøg. I den anledning arrangerede afdelingen i samarbejde med Kolding by en sammenkomst på Staldgården.

KONGENS LYNGBY

Sæsonen startede med et besøg for medlemmerne på Philips på Amager den 28. september, og 27. oktober arrangeredes kammeratskabsaften på Tårnbæk Kro i samarbejde med kammeraterne fra Tårnbæk. Programmet lød på fælles spisning og filmforevisning. 5. november samledes man om de traditionelle gule ærter på Lottenborg.

Til 27. november er planlagt andespil på Lottenborg, og programmet byder desuden på julestue på Lottenborg 16. december og torskespisning 13. januar

samt filmaften på Lottenborg 9. februar. Den ordinære generalforsamling er fastsat til 28. februar.

Afdelingen lykønsker grosserer Denning, 86 år 8/9, og værkfører Achton, 50 år 26/11.

Yderligere sendes en varm lykønskning til fødselærer i de kolde måneder: Ernst Hejnrík Petersen, 7/1, 90 år. Vognmand Lauritz Krogh, 10/2, 60 år. Aage Chr. Pedersen, 25/2, 65 år.

KORSØR (ny marinestue)

Lørdag den 23. oktober kunne afdelingen indvi sine nye marinestue i Slottensgade skole. På indvielsesdagen var der åbent hus for alle interesserede.

30. oktober afholdtes pakkefest med spisning for medlemmer med damer. Afdelingerne fra Slagelse og Kalundborg samt kystartilleri-foreningen var indbudt.

KØBENHAVN

Med god deltagelse arrangeredes 10. september en aftenudflugt for medlemmer med damer. Den foregik i busser til Herfølge, hvor man spiste på Påskebjerg Kro.

20. oktober samledes man i marinestuen til forevisning af filmen »En dag i Søværnet« med efterfølgende kammeratligt samvær og uddeling af hæders-tegn til jubilarer. 4. november arrangeredes andespil i marinestuen i samarbejde med foreningen »Ørnen«, og 18. november var der igen kammeratligt samvær i marinestuen. Året sluttes af med julehyggeaften 9. december i marinestuen.

Yderligere et arrangement må ikke glemmes. 1. oktober var afdelingens medlemmer med damer inviteret til genvisit hos Kvindeligt Marinekorps i deres eget hus på Holmen.

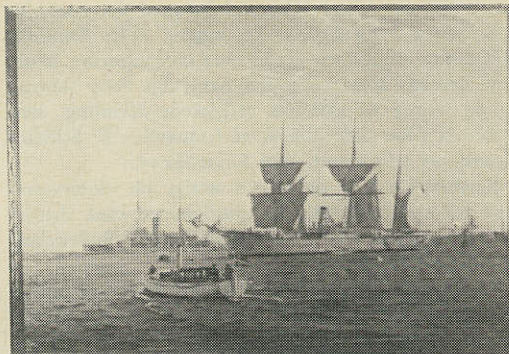
NYKØBING F.

Fra Distrikt VI oplyser E. Semberg, at Nykøbing-afdeling i år stod for det traditionelle fælles arrangement af en udflugt. Denne startede i Nykøbing med endestation i Guldborg, hvor man havde en festlig aften, der sluttede med bal på dækket.

NÆSTVED

Afdelingen bringer en lykønskning til mekaniker Christian Petersen, 70 år 30/11, og chauffør Knud Christiansen, 60 år 12/12.

Sekretær Bohn-Jespersen meddeler, at afdelingen havde deltagelse af 50 medlemmer 5. september ved den årlige fregatskydning, hvor Flemming Petersen blev fregatkaptajn, og Poul Christiansen vandt mesterskabsskydningen. 5. oktober havde man en sammenkomst i marinestuen, hvor H. Melau viste film og fortalte om rejseoplevelser. Yderligere en sammenkomst i marinestuen fandt sted 2. november.

INGOLF tørrer sejl på Københavns inderred sommeren 1911. Kunstnerens navn er ikke opgivet.

ODENSE

Afdelingen bringer en speciel lykønskning til Jens Chr. Hansen, Næsby F., som den 22. november fylder 75 år. Han kan samtidig fejre 60½ års jubilæum for sin indskrivning i marinen som elev på underofficers-skolen. Jens Chr. Hansen har sendt os et foto af sit første skib, »Ingolf«, som også var hans hjem gennem tre somre med mange gode kammerater og gode minder.

PADBORG-GRÅSTEN

Afdelingens flag var til stede på kajen i Egersund den 24. juni ved et britisk flådebesøg i anledning af den årlige byfest. Om aftenen var formanden H. Hansen med frue inviteret til cocktailparty i H.M.S. Bronington. Flaget var også til stede på kajen i Sønderborg, da Kongen og Dronningen ankom med kongeskibet »Dannebrog« den 14. juni.

Afdelingens årlige fest med damer og venner fandt sted 4. september. Til festen var chartret et skib, som bragte deltagerne rundt om øen Als, medens der blev spist og danset ombord.

RANDERS (svømmestævne)

Ordret referat af brev af 13. august fra kommandør J. Elving: »Søværnets Officersskole sender hermed Marineforeningen sin bedste tak for de smukke præmier i disciplinen svømning (bjærgning), som hoved-

If you want to receive
free of charge
a catalogue with 24 pages
and many pictures out of
books on ships
and weapons
write to
J. F. LEHMANN'S VERLAG
D 8 München 21 Postfach

foreningen har udsat i forbindelse med det nordiske kadetstævne i Randers 6.-10. august 1971. Samtidig skal skolen udtale sin glæde over den interesse, hvormed Randers Marineforening har fulgt dette stævne, og de bidrag til stævnets vellykkede afvikling, som er blevet ydet, ikke mindst af formanden P. Schytte-Hansen og sekretæren Axel Urup-Skov.

Randers afdeling indledte i øvrigt sin vintersæson med en sammenkomst for medlemmer med damer. 13. november afholdtes vildtskydning på Håndværkerforeningens skydebane.

På vinterprogrammet står desuden damernes pakkefest 4. december, juletræsfest 27. december, skytte-laugets generalforsamling 7. januar, ordinær general-forsamling 4. februar og stiftelsesfest 11. marts.

ROSKILDE

Den årlige fregatskydning fandt sted 28. august i Håndværkerforeningens have. For damer og venner arrangeredes andre konkurrencer. Man sluttede med fælles spisning og dans.

SILKEBORG

Sekretær S. Bøgh-Sørensen oplyser, at afdelingen den 4. november havde sammenkomst for medlemmerne med torskespisning i marinestuen på La Strada.

Allerede nu (og det er sandelig bedre end at være en uge for sent på det) bringes oplysning om runde

fødselsdage i første halvdel af 1972. Afdelingen lyk-ønsker fhv. mejeribestyrer S. Bøgh-Sørensen, 75 år 11/3, mælkehandler Olaf L. Henriksen, 70 år 25/3, maskinmester Kaj G. Larsson, 70 år 19/6. Sidstnævnte har siddet i afdelingens bestyrelse siden oprettelsen i 1942, og han sidder der endnu.

SVENDBORG

Afdelingen gratulerer smedemester Kaj Christoffersen, 60 år 1/12, driftsleder E. Nielsen, 70 år 23/12.

ÅLBORG (indvielse af nyt flag)

Afdelingens overflaggast, L. Borg Andersen, har sendt et avisudklip, hvoraf det fremgår, at man ved en ulke-aften i slutningen af oktober kunne indvie et smukt, nyt flag, der var indkøbt for midler tilvejebragt gennem en indsamling blandt medlemmer og venner. Ved samme lejlighed uddeltes 25 års-tegn til Charles Knoth samt til visesangeren Henning Fogh. Sidstnævnte fik også overrakt konsul Stuhr's mindebæger som tak for sit bidrag til afdelingens trivsel.

ÅRHUS

Afdelingen bringer en lykønskning til skomagermester S. Juhl, 65 år 4/12, mekaniker Anders Martin Petersen, 70 år 13/12.

Fra hovedbestyrelsen

Hyldest til en 60-årig

Er det ikke en prægtig gut? Sådant en som alle kun kan være glade for at møde og at omgås – også vi i Marineforeningen. Vi sneg os op på hovedkontoret forleden dag og snupede billedet af landskassereren – for ham er det jo, det har alle selvfølgelig straks konstateret. Læg mærke til med hvilket klart blik, han overskuer situationen. Det stråler ud af billedet, at han har et fast greb om tingene. Mild ser han ud, men tag ikke fejl, der er karakter, viden og formidabel arbejdskraft bag træk og holdning. Og det er næsten ikke til at se, at han den 5. december fylder 60 år. Men det gør han altså.

Det er ikke ukendt, at Thorlund Nielsen er en hovedhjørnesteen i Marineforeningen ved ledelsen af hovedkontoret og styringen af finanserne. Vi er ham mere end tak skyldig for den interesse, han viser foreningen, det arbejde han udfører og den tid, han ofrer på Marineforeningens alter.

Ved passagen af de 60 vil der lyde mange ønsker om en fortsat række af mange dejlige år, og i ønskerne fletter vi ind en forhåbning om, at foreningen stadig må nyde godt af Thorlunds vitalitet og interesse.

Kai Hertz.

Kransenedlægning ved mindesmærket for Søværnets personel.

Jubilærstævnet 1971

Søndag den 29. august mødte 87 jubilerende gæster ved værftsbrovagten, hvor de paraderede for chefen for flådestationen. Orlogspræst Knud Hansen holdt en kort andagt (se side 2), hvorefter den ældste jubilar (Bødkeren fra Randers) nedlagde en krans ved mindestenen.

Under den efterfølgende rundtur på Holmen blev ruten lagt forbi de kendte steder, og for mange var det især en oplevelse at se den berømte samling i Bohlendach-huset. Jubilærfrokosten blev serveret på marinekasernen, hvorefter kvindelige marinere musikkorps spillede i kasernegården. De KM'ere, som havde været med til arrangementet i en årrække, fik af landsformanden overrakt Marineforeningens hæderstegn.

Der blev udvekslet mange gode minder fra gamle dage, og enkelte så sig lidt mere omkring og aflagde bl.a. besøg i mastekranen. Kl. 15,00 sluttede arrangementet på Holmen, hvorefter der var landlov med de lyspunkter, som dette efter gammel sædvane indebærer.

Landssekretæren.

Sendemandsmødet 1972

Næste sendemandsmøde vil finde sted på Bornholm den 28.-29. maj 1972.

Hovedbestyrelsens efterårsmøde

Marineforeningens hovedbestyrelse afholdt sit efterårsmøde lørdag den 9. oktober i Søofficers-Foreningens lokaler i Søkvæsthuset på Christianshavn. Til den påfølgende middag var bl.a. inviteret chefen for Søværnet, viceadmiral S. S. Thostrup, Marineforeningens æresmedlemmer m.fl.

Redaktøren runder Kap 60

Bladets redaktør, Kaj Lund, fyldte den 10. november 60 år, og alle »Under Dannebrog«s læsere benytter

hermed lejligheden til at ønske et hjerteligt tillykke. For de fleste af søens folk er kaptajn Kaj Lund kendt og skattet for sit virke, dels inden for Handelsflådens Velfærdsråd, dels for sit forfatterskab. Marineforeningen priser sit held i 1968, da vi stod uden redaktør, og Kaj Lund lod sig overtale til at påtage sig hvervet. Vi kipper med flaget og ønsker »god fart fremover«.

»En læser«.

Foredrag og film

Opmærksomheden henledes på, at Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste nu har adressen: Trommesalen 4, 1614 København V, telefon (01) 11 45 11. Det er et godt sted at henvende sig angående vejledning og bistand angående forsvars-oplysende indslag i et arrangement.

Medlemstallet

Marineforeningen havde 1. oktober 1971 i alt 8.885 medlemmer.

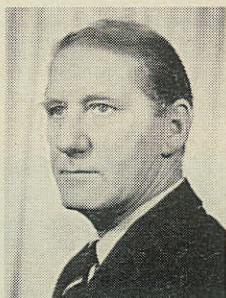
Næste nummer af U.D.

Artikler og illustrationer til »Under Dannebrog« nr. 1, 1972, skal være redaktionen i hænde senest 15. januar. Vigtige meddelelser fra afdelingerne har en uges ekstra frist.

Vi opdager, at vi i skyndingen snuppede et foto af »unge Thorlund« (modsatte side).

Her har vi et af lidt nyere dato. Han ser måske lidt anderledes ud, men indholdet er det samme.

Thorlund træffes mandag den 6. december, kl. 13-16 på hovedkontoret.

Illustrationerne gengiver bøgerne i samme rækkefølge som i teksten.

Ny maritim litteratur

Jul på havet

Gengivelser af marinemalerier sætter traditionen tro kolorit på Vikingens Julehefte, der er redigeret af Axel Børentzen og bringer den velkendte blanding af søhistorie, maritim romantik, saglighed, fotos og tegninger. 66 s., stort format, kr. 14,00, Vikingens Forlag.

Skibsfartens Hvem-Hvad-Hvor

Efter 10 års pause kom endelig den nye udgave, som er redigeret af Hjalmar Petersen. Af indhold kan nævnes skibets udviklingshistorie, skibsværter, danske rederier med deres flåder samt liste over større handelsskibe, teknik ombord, søfartens institutioner, erhvervsvejledning, maritim ordliste samt maritime museer. 319 s., rigt ill. kr. 29,25, Politikens Forlag.

Ribes Skibsfart efter 1850

Museumsinspektør Alan Hjort Rasmussen har skrevet et lille, men ikke uvæsentligt kapitel af Danmarks søhistorie. Foruden Ribes egne galeaser og everter var registreringshavn for adskillige storsejlere i forrige århundrede. Nu som før har skibsrederslægten Lauritzen tilknytning til byen. 40 s., ill., Kr. 23,00, i kommission hos Niels Høst.

Havaribekæmpelse i Skibe

Kommandørkaptajn J. E. Undén's håndbog indledes med behandling af skibets stabilitetsforhold i relation til fri forbindelse til søen og vædsker med fri overflade. Af det øvrige indhold kan nævnes bl. a. midlertidige reparationer af skrog-havarier, lækstopning, afstivning m. m. samt skibsorganisation. 50 s., ill., Kr. 15,00, Knudtzons Bogtrykkeri, København.

Haandbog i Praktisk Sømandsskab

Der er stadig et behov for at kunne øse af sejlskibstidens traditioner og erfaringer. Lad os derfor hilse velkommen til dette genoptryk af Jens Kusk Jensens håndbog i praktisk sømandsskab. Man har valgt den mest omfattende udgave (fra 1924), der har de fleste illustrationer og mest tekst. 434 s., kr. 115,00, Høst & Søns Forlag.

Bælter af garn og tov

Sømandens traditionelle plattinger er den vigtigste komponent i denne specialbog, hvor knytning, fletning og vævning med tyndt og tykt garn er de vigtigste ingredienser sammen med vejledning i pynte-knob og splejsning til støtte for næsten 100 forskellige opskrifter. 116 s., ill., kr. 37,50, Borgens Forlag.

Wer einmal um Kap Horn gesegelt

Ungdomsoplevelserne i sejlskibe har gjort stærkt indtryk på Harry H. Herrlau, som i denne selvbiografi bl. a. fortæller om skonnertsejls, om langfart i barken »Parma« og om oplevelser under den første verdenskrig. 148 s., ill., DM 14,80, Koehlers Verlagsgesellschaft, Herford.

Handbuch der Seemannschaft

41 store tavler med i alt 117 tegninger af rigningsarbejder er hovedindholdet af dette genoptryk af en 100 år gammel tysk håndbog fra de store sejlskibes tid, udarbejdet af Franz Ulfers fra Marine-Schule i Kiel. 100 s., stort format, D-mark 19,80 net., Arbeitskreis historischer Schiffbau, Wiesbaden.

Jane's Fighting Ships 1944/45

Denne udgave blev særligt hurtigt udsolgt. Nu foreligger den i genoptryk og giver et billede af den kolossale udvikling og om-lægning af søkrigsførelsen under den 2. verdenskrig samt detaljerede oplysninger om skibstab. 636 s., rigt ill., stort format, 252 sh. net., David & Charles, Newton Abbot.

Seeteufel

Spændende og morsom læsning er denne selvbiografi af Grev Felix von Luckner, genoptrykt igen og igen. Højdepunktet er årene som marineofficer under 1. verdenskrig, da han førte fuldriggeren »Seeadler« som kaper og blokadebryder. 259 s., ill., D-mark 16,80, Koehlers Verlagsgesellschaft, Herford.

From The Forecastle to The Cabin

Genoptryk af den berømte selvbiografi fra 1887 af den hårdtsejlende kaptajn Samuel Samuels, som bl. a. førte Atlantens

vilde båd »Dreadnaught«, der ofte løb fra dampskibene. 308 sider, rigt illustreret, \$ 10,00, Library Editions, New York.

The Seaman (I og II)

Et omfattende værk af S. E. Ellacott, der fortæller om skibstyper, skibsfart og søfolk gennem 2000 år med særlig vægt på søkrigsvesen og Royal Navy. 400 s., ill., 60 sh. net., Abelard-Schuman, London.

Pedestal: The Malta Convoy of August 1942

Et vendepunkt i søkrigen i Middelhavet kaldes denne blokadebrydning af Peter C. Smith, som fortæller om den hidtil stærkest beskyttede konvoj, hvoraf kun 4 skibe nåede frem. 200 s., ill., 75 sh. net., William Kimber, London.

Safety and Survival at Sea

Ingeniør Erik Lee og hans søn Dr. Kenneth Lee har udarbejdet dette værk om overlevelsesteknik, baseret på indsamling af personlige erfaringer fra mænd og kvinder i alle lande og fra flere århundreder. 286 s., 50 sh. net., Cassell & Co., London.

Von der Schönheit alter Schiffe

En afkortet og bearbejdet udgave af »Kunstgeschichte der Seefahrt« med let læselig tekst og talrige helsides illustrationer, hvoraf de fleste er i farver: Modelskibe, votivskibe, kirkeskibe, flaske-skibe, gallionsfigurer, skibsportrætter, kakkemalerier og håndarbejder. Redigeret af Hans Jürgen Hansen. 192 s., stort format, D-mark 29,80, Gerhard Stalling Verlag, Hamburg.

Ocean Liners of the Past III

I serien om historiske passagerskibe op-træder en af Atlanterhavets gamle aristokrater, passagerdamperen »Aquitana« i dette særlige fra »The Shipbuilder«. Rigt ill., 176 s., stort format, 95 sh. net., Patrick Stephens, London.

